

7. Кравцова Н. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч.2 / Н.Кравцова, В.Романова, А.Савчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. – 112 с. <https://shkola.in.ua/1283-ukrainska-mova-2-klas-kravtsova-2019-ch-2.html>

8. Савчук А. Українська мова та читання: підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч.2 / А.Савчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. – 144 с. <https://shkola.in.ua/1373-ukrainska-mova-ta-chytannia-3-klas-savchuk-2020-ch-2.html>

9. Савчук А. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч.2 / А.Савчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. – 160 с. <https://shkola.in.ua/1850-ukrainska-mova-ta-chytannia-4-klas-savchuk-2021-ch-2.html>

Синюк Валерій,
вчитель зарубіжної літератури
Антонінського ліцею Антонінської ТГ,
вчитель-методист,
методист-кореспондент Хмельницького ОІППО
імені Анатолія Назаренка

Читання як цивілізаційний виклик часу та життєва необхідність в час глобалізаційних змін

В роботі здійснена спроба пояснити причини втрати інтересу до читання, доведена користь, яку отримує людина, що долучиться до читання як виду діяльності. Автор аргументовано переконує навіщо потрібно читати книги.

Ключові слова: читання, самовдосконалення, творчі здібності, корисна звичка, захоплююча книга, улюблений автор.

Навіщо читати книги? Сьогодні це питання задається все частіше. Це не дивно, оскільки в останні кілька років читання замінили інтернетом, комп'ютерними іграми і переглядом телепередач. Ситуація все більше нагадує історію, розказану фантастом Реєм Бредбері в книзі «451 градус за Фаренгейтом». В його світі книги стали чимось забороненим, а їх власників жорстоко карали.

Згідно зі статистикою, близько 30% дорослих жителів України не читають зовсім. Майже половина населення країни за останній рік не прочитала жодної книги. Книжковий тираж за 10 років зменшився в 4 рази, а тираж періодичних видань (журнали, газети) в 5. Ці дані не радують. Чи не так?

Чому ми перестали читати? Є кілька варіантів відповіді на це запитання.

Надлишок читання в дитинстві. Пам'ятайте, як в школі влітку змушували прочитати цілий список літератури? У багатьох школярів після цього з'явилася відраза до навчання. Такі завдання для них були рівносильні тортурам. Тож не дивно, що в дорослому віці вони віддають перевагу комп'ютерним іграм або перегляду фільмів але не книзі. Книги не витримують конкуренції з телебаченням, інтернетом, соціальними мережами.

Немає вільного часу. Після напруженого робочого дня навряд чи хтось захоче відпочити за читанням. Більшість людей проводять час перед телевізором, одночасно займаючись якимись домашніми справами. Але чи такий їм потрібен відпочинок? За статистикою одного з українських журналів, за добу на 7 головних каналах показують 160 бійок, понад 200 вбивств, 6 пограбувань і трохи більше 300 поганих новин. При такій ситуації хіба можна вважати перегляд телевізора хорошим відпочинком для мозку?

Ще одна причина, чому люди перестали читати, криється в особливостях нашого часу. Ми завжди кудись поспішаємо, намагаємося стати кращими за інших, обігнати їх в тій чи іншій справі. Ми звикли бути активними. А читання – це хоч і тимчасова, але бездіяльність. Багато хто просто не готовий так «витрачати» дорогоцінний час. Свою роль відіграє і виховання. Навряд чи дитина полюбить читання, якщо жодного разу не бачила за книгою батьків.

Навіщо потрібно читати книги?

Це відмінний спосіб отримати справжнє задоволення, а також зробити крок на шляху до самовдосконалення. Читання розвиває пам'ять, дає нові знання та ідеї, наповнює мозок корисними думками.

Розширюється словниковий запас, з'являються нові знання Припустимо, ви читали книгу і зустріли незнайоме для себе слово. Що будете робити? Напевно постараетесь дізнатися його значення. Звернетесь до словників або скористаетесь пошуковими системами в інтернеті. Природно, це слово відкладеться у вас в пам'яті. А незабаром ви почнете використовувати його. Уявляєте, скільки нових слів, знань в цілому ви отримаєте, читаючи кожную наступну книгу? Це позначається не тільки на мовленні. Поліпшується здатність висловлювати думки на папері. У чомусь ви навіть переймаєте стиль улюбленого автора. Розвивається уява і креативність

Знімаються стрес і напруження Ще одна причина, навіщо потрібно читати книги. Зосереджуючись на читанні, ви звільняєте голову від негативних думок, занепокоєння, тривоги. Таким чином відволікаєтесь від стресу. При читанні ви переноситесь в іншу реальність, переймаєтесь історією персонажів, співпереживаєте. Цей стан порівнюють з ковтком свіжого повітря, що дозволяє хоча б на якийсь час забути про проблеми. Як сказано вище, читання стимулює роботу головного мозку. Зачіпає воно ту частину, яка відповідає за психоемоційний стан. Тому для боротьби з депресією психологи рекомендують читати веселі розповіді зі щасливим кінцем. Можливо, в героях ви побачите себе. Їх досвід нехай і не вирішить проблему, але допоможе подивитися на неї з іншого боку.

Читання порівнюють з дією знеболювальних препаратів. Вони усувають фізичний біль, а книги – душевний. Поліпшується пам'ять і увага. Вчені з'ясували, що людина, яка регулярно читає книги, тренує пам'ять. Для цього не потрібно відводити на читання цілий день. Досить 1 години. За цей час мозок отримає, переробить і засвоїть нову інформацію. І це ще не все. Для того, щоб розуміти сюжет, вам доводиться запам'ятовувати імена, зовнішність, характер і вчинки героїв. Ви міркуєте, уявляєте навколишнє оточення, робите прогнози, висновки. Завдяки цьому поліпшується не тільки пам'ять, а й здатність концентрувати увагу. Читаюча людина запам'ятовує більше інформації, вона швидше знаходить закономірність між предметами і подіями. Крім того, у неї більш розвинений інтелект.

Поліпшуються навички письма. Люди читають книги, щоб розвивати творчі здібності. Найчастіше вони вимагають наявності уяви. Занурюючись в історію, ви малюєте для себе картину того, що відбувається. Чи відчуваєте запахи, чуєте звуки, бачите образи. Так розвивається частина мозку, що відповідає за творчу діяльність. Теорія множинних інтелектів Г. Гарднера та книги надихають на зміни. Можливо, ви самі захочете написати якусь розповідь. Або, наприклад, знайдете несподіваний спосіб дати раду серйозним проблемам. Що б це не було, ваше життя і життя інших людей стане від цього краще.

Шляхом досліджень вчені з'ясували, що читання приємної літератури перед сном допомагає швидко заснути і міцно спати всю ніч. А все завдяки тому, що ви розслабляєтесь, забуваєте про стрес. До того ж з часом розвивається корисна звичка: для організму читання стає сигналом до швидкого відходу до сну. піднімається настрій

Які ранкові ритуали заряджають вас бадьорістю і енергією на весь день? Хтось займається йогою, комусь життєво необхідна чашка свіжозвареної кави. Спробуйте зробити таким ритуалом читання. Для підняття настрою достатньо кількох сторінок із захоплюючої книги. У книзі «Магія ранку» (автор Хел Елрод) автор рекомендує замінити читанням ранковий перегляд стрічки в соцмережах або читання газет. На його думку, перша година після пробудження визначає, яким буде день в цілому. Так чому б не наповнити його тільки позитивними емоціями? Змінюється сприйняття світу Наше мислення формується кількома факторами: вихованням, особистим досвідом, громадською думкою з тих чи інших питань.. «Немає кращого засобу для освіження розуму, як читання древніх класиків; варто взяти якогось з них в руки, хоча на півгодини, – зараз же відчуваєш себе оновленим, полегшеним і очищеним, піднятим і укріпленим, – наче б освіжився купанням в чистому джерелі »- стверджував Артур Шопенгауер

Книги розвивають наше мислення. Вони допомагають подивитися на світ з іншого боку, переглянути пріоритети, цінності, поставити нові цілі.

Отже, навіщо потрібно читати книги? Причин безліч.

Читання – ефективний спосіб розвинути розумові здібності, уяву, збільшити словниковий запас. Крім того, воно допомагає поліпшити настрій, впоратися зі стресом, позбутися депресії. Кілька сторінок вранці або ввечері змінять ваше життя на краще.

В інтернеті популярна цитата, яка, напевно, зустрічалася і вам: Ті, хто читають книги, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телевизор.

Звичайно, можна сказати, що розвиток науки і техніки, суспільства і самої цивілізації змушує нас переглядати свої погляди. І читання нібито вже не так актуально, як це було, скажімо в 19 або 20 столітті. Однак це не зовсім так. А точніше – зовсім не так. Є злочини гірші, ніж спалювати книги. Наприклад – не читати їх.

Прищепити любов до книг дитині – завдання не з легких. Однак варто запам'ятати: тільки книги зможуть допомогти їй стати ерудованою і впевненою у собі. Завдяки книгам вона отримує не тільки ґрунтовні знання, а й відкриє для себе невідомі раніше світи. Не потрібно змушувати дитину читати, потрібно лише пояснити, чому книги можуть бути корисні в подальшому. Для цього батькам доведеться потрудитися, проте хіба це того не вартує?

Отже, читання книг – дуже корисне проведення часу. Що робити, якщо ви хочете читати, але не можете себе змусити? Читайте по чуть-чуть, по кілька сторінок. Якщо книга вам до душі, то ви обов'язково втягнетесь. Що робити, якщо ви сильно втомлюєтеся після роботи? Слухайте аудіокнижку! Що робити, якщо дитина не хоче читати? Насильно любов до читання не прищепити. Кращий спосіб влитися в світ читання – це зростати в читаючій сім'ї. Читайте і отримуйте задоволення!

Список використаних джерел та літератури

1. Біличенко О. Л. Культурно-виховна роль книги в умовах формування інформаційного суспільства : автореф. дис. канд. пед. наук: 07.00.08 / О. Л. Біличенко; Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2000
2. Листвак Г. Б. Дослідження читання в Україні: результати і значення / Г. Б. Листвак // Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації. – 2015. – № 2.
3. Крайнікова Т. Друкована книга і читання в сучасній культурі медіаспоживання: рецептивний аналіз / Т. Крайнікова // Бібліотечний вісник. – 2013. – № 2.
4. Серажим К. С. Культура читання в Україні / К. С. Серажим // Наукові записки Інституту журналістики. – 2014. – Т. 55.
5. Читання в Україні: результати дослідження читацьких звичок та ставлення до читання, проведеного у 2013–2014 роках. – Джерело доступу: <http://bookplatform.org/im-ages/activities/275/brochure-reading-final-print.pdf>.
6. Джерело: <https://ideas-center.com.ua/?p=34602>
7. Шопенгауер Артур // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — С. 734. — 742 с. — 1000 екз. — ББК 87я2. — ISBN 966-531-128-X.

Скємська Алла,
вчитель початкових класів
Слобідко-Красилівської гімназії
Красилівської міської ради,
вчитель-методист

Глобалізаційні процеси і людина: чи потрібні сьогодні читання і література

Вічна істина говорить про те, що людина перестає мислити, коли перестає читати, є актуальною і в наш такий динамічний і неспокійний час XXI століття. Немає жодних сумнівів щодо того, що нинішнє століття вимагає інтелектуально розвинених, грамотних людей. Причому, набуті ними знання і відомості не повинні бути просто